

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI

**VINE A GAUDIR DE
LA FESTA MAJOR DEL
PATRIMONI CULTURAL**

7 | 8 | 9

OCTUBRE 2022

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ÍNDEX

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI

Introducció	3
JEP 2022: Patrimoni i sostenibilitat	4

ACTIVITATS DESTACADES

Activitats per tipologia	6
RECorreguts. Rutes pel barri del Rec d'Igualada, icona del patrimoni industrial català	9
Visites accessibles al patrimoni cultural	11
Descoberta del patrimoni cultural eclesiàstic	14

INTRODUCCIÓ

Les **Jornades Europees de Patrimoni** són l'esdeveniment cultural participatiu més important d'Europa. Ajuntaments, entitats i agrupacions culturals locals d'arreu d'Europa organitzen tot tipus d'activitats amb un clar objectiu: **facilitar els recursos necessaris per descobrir i viure el patrimoni cultural**, concebut com un bé comú tant en l'àmbit local com en l'àmbit europeu.

Catalunya pren part d'aquest esdeveniment cultural des de la seva creació, l'any 1991. Impulsat pel Departament de Cultura, compta amb la col·laboració de la Federació de Municipis Catalunya, de l'Associació Catalana de Municipis i de l'Institut Ramon Muntaner. Des del 2019 compta també amb la col·laboració de l'Associació Capital de la Cultura Catalana i Catalonia Sacra.

Enguany, a Catalunya **el patrimoni cultural obre les portes els dies 7, 8 i 9 d'octubre**. Tres dies d'activitats i experiències per a tothom i una gran oportunitat per donar a conèixer la riquesa i l'atractiu del nostre patrimoni cultural, amb l'objectiu principal d'estrènyer els

JORNADAS EUROPEES DE PATRIMONI

vincles entre aquest i la societat. Prop de **500 propostes** per endinsar-nos en els monuments, conjunts històrics, museus i jaciments catalans.

Les Jornades Europees de Patrimoni són, en definitiva, una festa del patrimoni cultural, una bona ocasió per descobrir i passar-ho bé. Agraïm la valuosa col·laboració a totes les entitats i municipis d'arreu de Catalunya que s'han implicat un any més en aquesta celebració.

L'accés a la cultura, una prioritat del Departament de Cultura

Un dels eixos de treball del Departament de Cultura és garantir que tothom tingui els drets culturals garantits, tant d'accés com de participació en la cultura. Les Jornades Europees de Patrimoni garanteixen l'accés lliure als monuments, conjunts històrics, museus i jaciments catalans, fomenta la participació i afavoreix l'accés al coneixement en un entorn lúdic i festiu. Aquesta iniciativa respon a la voluntat de fer el patrimoni més social i accessible, oferint a la ciutadania un accés universal al patrimoni i aconseguir la seva implicació perquè se l'estimi, se l'apropriï i esdevingui ambaixadora del seu patrimoni al món.

JEP 2022: PATRIMONI I SOSTENIBILITAT

Les Jornades Europees de Patrimoni d'enguany, a proposta del Consell d'Europa, se celebren sota el lema "Patrimoni i sostenibilitat", convidant-nos a explorar quin paper té i ha de tenir el patrimoni cultural en un futur més sostenible.

El conjunt de transformacions provocades per l'emergència climàtica té efectes cada vegada més evidents. Les conseqüències les observem, principalment, a escala global i en el medi natural, però l'escalfament del planeta comporta efectes devastadors en tots els àmbits: socials, ambientals i econòmics. I el nostre, el patrimoni cultural, està estretament lligat als desafiaments a què ens enfrontem tota la humanitat, que van des de l'emergència climàtica i els desastres naturals fins als conflictes entre comunitats, l'educació, la salut, l'emigració, la marginació o les desigualtats econòmiques.

En un dels darrers informes de les Nacions Unides sobre els drets culturals, del 2020, es tracta la relació que hi ha entre l'emergència climàtica i la conservació del patrimoni: en molts llocs, els canvis de temperatura, la pujada del nivell del mar o l'erosió del sòl ja afecten la conservació del patrimoni material.

Però, per a una bona relació entre el patrimoni cultural i el desenvolupament sostenible, es requereix alguna cosa més que la protecció contra les condicions ambientals adverses. Hem d'entendre el patrimoni en sentit global, de tal manera que les memòries col·lectives del passat i les pràctiques tradicionals siguin contínuament revisades i actualitzades en el present, per tal de poder transmetre-les a les nostres generacions. Aquest és el sentit del nostre llegat.

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI

Així doncs, amb aquest tema, l'edició d'enguany de les Jornades convida a totes les institucions, entitats i associacions que participen en l'esdeveniment a proposar iniciatives que contemplin l'efecte ambiental de les seves activitats amb la finalitat de reduir o moderar el consum de recursos i la despesa energètica, de minimitzar l'impacte ambiental en la programació i gestió dels diferents projectes patrimonials.

En aquest sentit, destaquen, entre d'altres, activitats com la **passejada per l'arbreda de Can Mercader**, organitzada pel Museu Palau Mercader (Cornellà de Llobregat) per reconèixer els tipus de fusta emprats com a matèria primera en alguns dels mobles del Palau i destacar el valor patrimonial, sostenible i durable de la fusta; o el **taller familiar "A la mar salada"**, que organitza el Palau de Maricel (Sitges) per transmetre el patrimoni cultural marítim a través de la realització d'una barca de pesca amb materials de reciclatge.

Es podrà participar també d'una jornada de neteja i desbrossament de l'entorn de **l'antic pont del camí romà** d'Àger; d'un taller per treballar un prototip **d'una escultura per la via pública utilitzant material de rebuig** al Museu d'Art de Sabadell; o d'una proposta per descobrir les **normes de recol·lecció de les remeieres** per tal de no esgotar els recursos que recullen del bosc organitzat pel Centre d'Interpretació de la Bruixeria (Sant Feliu Sasserra).

ACTIVITATS PER TIPOLOGIA

Durant tres dies, monuments, conjunts històrics, museus, arxius i jaciments catalans obren gratuïtament les portes, ofereixen visites guiades i visites teatralitzades, tallers, conferències i concerts, entre d'altres. Les activitats són gratuïtes amb l'objectiu de donar a conèixer la riquesa del nostre patrimoni cultural.

Per l'edició d'enguany, 198 municipis d'arreu del territori català organitzen un total de 480 activitats, organitzades per diferents entitats (ajuntaments, consells comarcals, museus, monuments, associacions d'estudis, bisbats i arquebisbats, entre d'altres).

Nombre d'activitats per vegueries

Vegueria de l'Alt Pirineu	9
Vegueria de Barcelona	146
Vegueria del Camp de Tarragona	51
Vegueria de Girona	86
Vegueria Central	51
Vegueria de Lleida	52
Vegueria de les Terres de l'Ebre	12
Vegueria del Penedès	72
Vall d'Aran	1

- A la **vegueria de Barcelona** es podrà gaudir d'una original visita vespertina a la catedral de la Santa Creu i Santa Eulàlia de Barcelona, o d'una visita a l'antic safareig públic de Santa Coloma de Gramenet acompanyada d'un espectacle, entre altres propostes.
- A la **vegueria Central**, el públic podrà veure en directe una excavació arqueològica en directe al jaciment del Casol de Puigcastellet (Folgueroles), o gaudir d'un passeig pel bosc que envolta els diferents espais de l'antiga fàbrica de ciment Asland, descobrint els elements de la tardor i calcant fulles en una taula de llum (Castellar de n'Hug).
- A la **vegueria del Penedès**, hi haurà activitats especials com el concert que tindrà lloc al castell de la Tossa de Montbui (Santa Margarida de Montbui) o un taller familiar per descobrir els inicis de Pau Casals, a què jugava de petit i els seus primers instruments (el Vendrell).
- A la **vegueria de Lleida**, hi ha programada, entre altres propostes, una visita guiada nocturna de patrimoni d'Alcarràs o una jornada de neteja i desbrossament de l'entorn de l'antic pont del camí romà d'Àger.
- A la **vegueria de Girona**, els participants podran gaudir d'una visita única pels soterranis de l'antic convent de Sant Antoni de frares caputxins de Girona, organitzada pel Museu d'Història de la ciutat, o d'un itinerari per conèixer com es va fundar Banyoles i com s'hi vivia durant l'edat mitjana.
- A la **vegueria de l'Alt Pirineu** es podrà fer una ruta a peu pels camins tradicionals de la ruta de la Missió Arqueològica de 1907 a la Vall de Boí, així com una visita guiada a les restes de l'antic monestir romànic de Sant Serni de Tavèrnoles, entre d'altres.
- A la **vegueria del Camp de Tarragona** hi ha programada una passejada literària per descobrir el Miró més íntim a través de les cartes que l'artista va escriure a la seva família i amics (Mont-roig del Camp) i un joc de pistes organitzat per diverses institucions culturals de la ciutat Tarragona, entre altres activitats.
- A la **vegueria de les Terres de l'Ebre** s'ha programat, entre altres propostes, un recorregut a peu pel camí fluvial del riu Sénia, entre el molí la Vella i la timba de Marraixa.

Tipologia d'activitats

Visites guiades	257
Visites teatralitzades	18
Tallers	24
Conferències	31
Espectacles	15
Exposicions	13
Portes obertes	93
Activitats virtuals	11
Altres	18
Total	480

Totes les activitats programades es poden consultar al web de les Jornades, on es troba l'agenda en línia que permet cercar les activitats per diversos criteris com el municipi i la tipologia, així com a través d'un mapa: patrimoni.gencat.cat/jep2022

RECorreguts. RUTES PEL BARRI DEL REC D'IGUALADA, ICONA DEL PATRIMONI INDUSTRIAL CATALÀ

Les Jornades Europees de Patrimoni col·laboren, des del 2019, amb l'Associació Capital de la Cultura Catalana amb l'objectiu de realitzar un projecte patrimonial a la ciutat que cada any sigui mereixedora d'aquesta capitalitat.

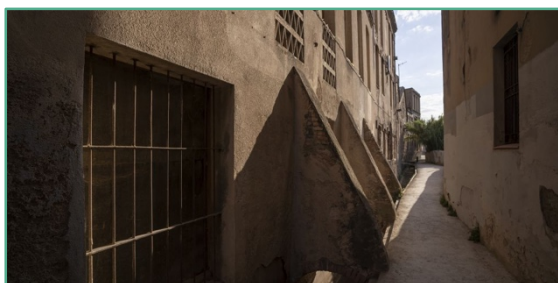

Enguany s'ha dut a terme la col·laboració amb Igualada amb el disseny del projecte **RECorreguts. Rutes pel barri del Rec d'Igualada, icona del patrimoni industrial català**. Aquesta iniciativa té l'objectiu de donar a conèixer el valor patrimonial del barri del Rec, un conjunt arquitectònic declarat Patrimoni Industrial de Catalunya, a través d'uns recursos i materials de difusió accessibles i per a tots els públics, que són:

- Un **mapa-guia** imprès amb una selecció dels elements patrimonials més destacats per poder fer unes rutes autoguiades pel barri. Amb un disseny molt visual permetrà a l'usuari situar-se ràpidament en el mapa, amb 28 punts patrimonials, d'interès arquitectònic, paisatgístic o cultural.

- El **web www.recigulada.cat**, fet amb la complicitat del teixit associatiu del barri amb voluntat d'aglutinar tots els agents que han estat i són imprescindibles en la valorització del patrimoni del barri i d'explicar les accions que han dut o estan duent a terme.
- Un **vídeo promocional** del barri del Rec que es projectarà en una pantalla instal·lada a l'oficina de turisme de Cal Maco i al Museu de la Pell. El mateix vídeo s'inclou en la pàgina web i és accessible amb subtítols a 4 idiomes.
- Un **programa d'activitats** previstes per al cap de setmana de les Jornades Europees de Patrimoni, **els dies 8 i 9 d'octubre**:

RECorreguts. Ruta a peu pel barri del REC d'Igualada (8 d'octubre a les 18 hores, sortida des de Cal Maco. Alberg i centre de visitants)

Acte en homenatge a Manel Caro (8 d'octubre a les 18.30 hores, Xemenieia del Tint del Pallarols)

Taller d'estampació gràfica (9 d'octubre a les 11.30 hores, Museu de la Pell d'Igualada)

RECorreguts s'ha dut a terme des del Museu de la Pell d'Igualada i ha comptat amb la implicació de la majoria dels agents i entitats del barri.

VISITES ACCESSIBLES AL PATRIMONI CULTURAL

Amb la voluntat de fer el patrimoni cultural accessible, no només en termes d'oferta i gratuïtat, sinó també prestant especial atenció a col·lectius específics, l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura organitza, des de fa diverses edicions, visites accessibles a diversos equipaments patrimonials de la Generalitat de Catalunya.

En l'edició 2022, s'oferiran **visites guiades adaptades a persones amb discapacitat auditiva al Palau Moja de Barcelona** i a altres monuments de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu d'aquestes visites és facilitar l'accés a la festa major del patrimoni cultural a un major nombre de persones i col·lectius, i avançar en l'objectiu de fer més accessible el patrimoni cultural.

D'altra banda, en el marc del projecte POCTEFA-ARTIS (Art per la inclusió social)-EFA358/1, impulsat pel Departament de Cultura, s'ha elaborat una **guia d'anticipació de la visita al Palau Moja** per persones amb necessitats de suport amb la col·laboració d'Aprenem Autisme. L'objectiu d'aquest material adaptat és facilitar la participació a les persones amb diversitat cognitiva a aquestes visites culturals que es realitzen al Palau Moja en el marc de les Jornades Europees de Patrimoni.

Visita guiada al Palau Moja

El Palau Moja, un dels palaus barrocs més emblemàtics de Barcelona del segle XVIII, seu de la Direcció General del Patrimoni Cultural i de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, obrirà les portes amb la programació d'una sèrie de visites guiades inclusives realitzades per persones sordes signants en Llengua de Signes Catalana (LSC) en el marc del projecte **SignemMuseus**.

D'aquesta manera, es facilitarà que les persones amb discapacitat auditiva puguin conèixer la història del palau mitjançant una acurada narració en què es descriuen els elements visuals clau de la seva arquitectura.

La **visita en llengua de signes catalana** tindrà lloc el divendres 7 d'octubre a les 16 hores, i el dissabte 8 i el diumenge 9 d'octubre a les 12 hores i a les 16 hores.

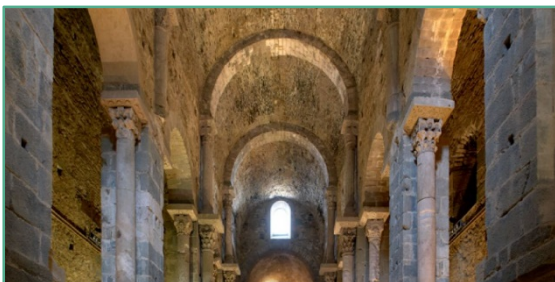

Visites guiades a monuments i jaciments de Catalunya

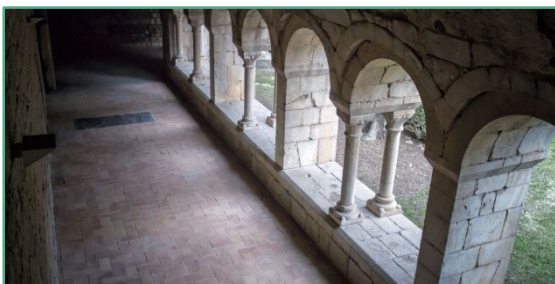
Cinc dels monuments més emblemàtics de Catalunya, gestionats per l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, oferiran visites guiades amb intèrpret de llengua signes en català, permetent que les persones amb discapacitat auditiva puguin conèixer els monuments del territori i gaudir de les Jornades Europees de Patrimoni: jaciment rupestre de la Roca dels Moros del Cogul (les Garrigues), Monestir de Sant Pere de Rodes i Canònica de Santa Maria de Vilabertran (Alt Empordà), Reial Monestir de Santes Creus (Alt Camp) i Cartoixa d'Escaladei (el Priorat).

Visita guiada amb llengua de signes al jaciment rupestre de la Roca dels Moros (les Garrigues)

Visita guiada amb llengua de signes al Monestir de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà)

Visita guiada amb llengua de signes a la Canònica de Santa Maria de Vilabertran (Alt Empordà)

Visita guiada amb llengua de signes al Reial Monestir de Santes Creus (Alt Camp)

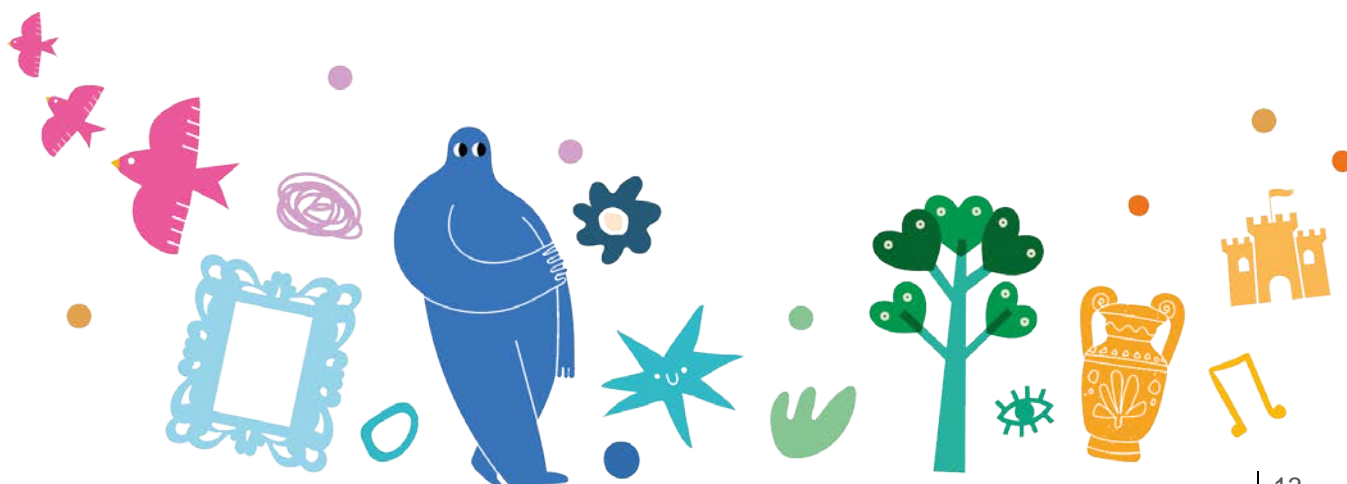
Visita guiada amb llengua de signes a la Cartoixa d'Escaladei (el Priorat)

Audiodescripcions per a persones amb discapacitat visual

Catalonia Sacra, amb la col·laboració de l'Agència Catalana del Patrimoni Cultural, ha editat quatre pòdcasts de 10 minuts de durada amb audiodescripcions per a invidents de quatre obres mestres de l'art català. Aquestes són:

- La **portalada romànica** del monestir de Santa Maria de Ripoll
- El **retaule de Santa Llúcia** de l'església de Sant Llorenç de Lleida
- La **predel·la del retaule major** de l'església de Sant Joan Baptista de Valls
- El **retaule major** del santuari del Miracle de Riner

Aquest projecte va iniciar-se en l'edició de les Jornades Europees de Patrimoni 2021 i enguany es dona continuïtat, amb l'objectiu fer més accessible el patrimoni eclesiàstic a la ciutadania.

DESCOBERTA DEL PATRIMONI CULTURAL ECLESIASTIC

L'Agència Catalana del Patrimoni Cultural col·labora des del 2019 amb Catalunya Sacra, un projecte conjunt dels 10 bisbats amb seu a Catalunya creat l'any 2012, amb l'objectiu d'organitzar activitats gratuïtes en espais patrimonials eclesiàstics gestionats per Catalunya Sacra durant les Jornades Europees de Patrimoni.

Per les Jornades Europees de Patrimoni Catalunya Sacra ha programat més d'una trentena d'activitats en 14 comarques catalanes, que permetran al públic apropar-se al patrimoni cultural de l'Església. A través de la seva Xarxa d'Esglésies s'han organitzat tota mena de propostes: des de visites a catedrals com les de Barcelona (Barcelonès) o Tarragona (Tarragonès); a monestirs com els de Ripoll (Ripollès), Breda (la Selva) o Sant Cugat del Vallès (Vallès Occidental) i basíliques com la de Castelló d'Empúries (Alt Empordà) o la Seu de Manresa (Bages).

El públic també podrà endinsar-se en obres mestres com els retaules de Santa Llúcia de Sant Llorenç de Lleida (Segrià), de Sant Joan de Valls (Alt Camp), del santuari del Miracle de Riner (Solsonès) o el d'Arenys de Mar (Maresme) i tresors i relíquies com els de la basílica del Pi i de Sant Just i Pastor, ambdues a Barcelona (Barcelonès).

Catalunya Sacra proposa també activitats especials per conèixer aquells oficis que tenen una vinculació directa amb el patrimoni.

L'organista (7 d'octubre, Basílica de Santa Maria d'Igualada)

El vitraller (8 d'octubre, taller de vitralls J. M. Bonet de l'Hospital de Llobregat)

L'arquitecte (8 d'octubre, Catedral de Santa Maria de Solsona)

El restaurador (8 d'octubre, Convent de Sant Agustí de la Selva del Camp)

L'arxiver (8 d'octubre, Arxiu Biblioteca Episcopal de Vic)

El ferrer (9 d'octubre, taller MontFerrer a Alpens)

També es podrà gaudir de concerts o jornades de portes obertes. Totes les activitats es poden consultar al **web de Catalunya Sacra** i al **web especial de les Jornades Europees de Patrimoni**.

patrimoni.gencat.cat/JEP2022

#JEP2022

